

Vi maae ville Midlerne

Taler

Georg Burchard Jersin

Dato

3 mai 1814

Sted

Eidsvoll

Omstendigheter

Debatt om finanskomiteens innstilling

- 1 Det norske Folk har for hele Europa høytidelig erklæret, at det vil være et frit, selvstændigt og uafhængigt Folk, det har til den Ende i Herrens Tempel ved Eed forpligtet sig til at haandhæve Norges Selvstændighed, og at vove Liv og Blod for Fædrenelandet. Som Nationens Repræsentanter er det bleven os paalagt, at
- 5 forfatte en for Norge passende Constitution, der paa lovlig Maade kan sikkre Borgernes Frihed og Selvstændighed; det er tillige ei allene Nationens Ønske, men tillige den Udtrykkelige Villie, at Pengevæsenet ved en national Bank maa sættes paa en fast og varig Fod, og at vi hertil have Fuldmagt af Nationen, kan ingen Tvivl være underkastet.

10

- Nu fremsettes herved det store og vigtige Spørgsmaal: Naar det norske Folk vil være et frit, selvstændigt, uafhængigt Folk, naar det vil at Pengevæsenet skal sættes paa en fast og varig Fod, skulde det da ikke tillige ville de Midler, som lede til dette store og vigtige Maal? Skulde det have givet os Fuldmagter til det første,
- 15 men derimod have nægtet os Fuldmagt til det sidste? hvilken Modsigelse! Folket skal have forpligtet sig til at vove Liv og Blod for Fædrenelandet, men Folket har ikke forpligtet sig til at opofre en Deel af sin Velfærd til Statens Vedligeholdelse! Er da en Del af vor Velfærd os mere vigtig end vort Liv?

- 20 Nei, vil vi det ene, saa maae vi ogsaa sikkert ville det andet; vil vi opofre Liv og Blod for Fædrenelandet, saa maae det ogsaa være vor Villie at opofre en Del af vor Formue til Statens Vel.

- Der er altsaa, efter min Formeening, ingen Tvivl om at jo vi, som Nationens
- 25 Repræsentanter, have Fuldmagt til ei allene at beskatte Folket, men ogsaa til at bevilge de Subsidier, som maatte findes nødvendige til Statens Vedligeholdelse. Langt fra være det fra os at opgive Norges Frihed og Selvstændighed af Mangel

paa Penge! Norge er dog virkelig ikke saa fattigt, som maaskee Nogle vil faae os til at troe. Norge har i Fredstider havt et betydeligt Overskud, uden at det har været mueligt, saa ganske nøie at kunne beregne alle Statens Indtægter. Skulde vi da vel vorde modløse og opgive alt Haab om vor Selvstændighed, fordi Staten, der saa at sige nu maae sætte Boe, ei strax har en Bank, der er fyldt med Sølv og Guld?

Hvilken Stat i Europa har vel en større National-Gjeld, end Engeland: men er det engelske Folk ikke desuagtet et frit, selvstændigt og uafhængigt Folk? Hvad hindrer da vel os fra at kunne være det samme, fordi vor Regjering i denne critiske Tid nødes til at gjøre national Gjeld, som vi, der ere Nationens Repræsentanter, garanterer paa Folkets Vegne?

Naar den private Mand, idet han sætter Boe, maa gjøre Gjeld, og til den Ende maa pantsætte en Deel af sine Eiendomme, for at give sine Creditorer Sikkerhed for de betroede Penge, følger da vel ogsaa deraf, at det ei vil vorde mueligt for den gjeldbundne Mand, lidt efter lidt at afbetale sin Gjeld? Men, naar nu det Sidste ei alene er mueligt, men endog virkelig gjørligt, hvorfor skulde vi da ikke troe det Samme om Staten? Jeg vover altsaa uden Frygt og uden at handle mod den Fuldmagt mig er given, at give den Stemme: den 2 § bør staae som den staaer.

Kilde

Riksforsamlingens forhandlinger, del 1 (bilag til hovedprotokollen). Kristiania 1914, s. 361-362.

Emner

1814, Debatt

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/vi-maae-ville-midlerne>